

סוכה דף מז – ברכת הרואה בנר חנוכה

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מז עמוד א

דאמר רבי חייא בר אשי אמר רב: המדליק נר של חנוכה צריך לברך, רבי ירמיה אמר: הרואה נר של חנוכה צריך לברך. מאי מברך? אמר רב יהודה: יום ראשון, המדליק מברך שלש, הרואה מברך שתיים. מכאן ואילך, מדליק מברך שתיים ורואה מברך אחת. ומאי מברך ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר (של) חנוכה.

תוספות מסכת סוכה דף מז עמוד א

הרואה נר של חנוכה צריך לברך - בשאר מצות כגון אלולב וסוכה לא תקינו לברך לרואה אלא גבי נר חנוכה משום חביבות הנס וגם משום שיש כמה בני אדם שאין להם בתים ואין בידם לקיים המצוה וטעם ראשון ניחא דלא תיקשי ליה מזוזה ועוד יש לפרש דאין שייך לתקן לרואה ברכה שאין העושה מברך.

רש"י מסכת סוכה דף מז עמוד א

הרואה נר חנוכה - קאי על שלא הדליק בביתו, ועובר ברשות הרבים ורואה אותה בפתחי ישראל, שמצוה להניח בפתח - צריך לברך על הראשונה.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעו סעיף ג

מי שלא הדליק (ה) <ג> ואינו עתיד להדליק באותו הלילה, (ו) <ד> וגם א אין מדליקין עליו בתוך ביתו, כשרואה נר חנוכה מברך: שעשה נסים, ובליל ראשון מברך גם: שהחיינו, ואם אח"כ בליל ב' או ג' בא להדליק (ז) ב אינו חוזר ומברך: שהחיינו.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעז סעיף ג

יש אומרים שאע"פ שמדליקין עליו בתוך ביתו, אם הוא במקום שאין בו ישראל מדליק בברכות. הגה: (יד) כי חייב לראות הנרות (מרדכי), וכן נוהגין; ואפי' אם הוא אצל יהודים ורואה הנרות, (טו) ט אם רוצה להחמיר על עצמו * ולהדליק בפני עצמו, מדליק [א] ומברך עליהם, (טז) וכן נוהגין (ת"ה ומהרי"ל בתשובת מהרי"ל סי' קמ"ה).

משנה ברורה סימן תרעז

(יד) כי חייב לראות - זה סותר [כא] לסימן תרע"ו ס"ג דסובר שם דכשמדליקין בביתו א"צ לברך על הראיה ודין דכאן הוא מן המרדכי ושם סתם המחבר כשארי פוסקים שחולקין עליו [כב] ולכן לדינא אין לנהוג כן להדליק בברכה אא"כ שיאמר שאינו רוצה לצאת בהדלקת אשתו וכמ"ש רמ"א אה"ז ועיין לקמיה:

(טו) אם רוצה להחמיר וכו' - ר"ל אף דמדינא פטור להדליק אם מדליקין עליו בביתו מ"מ אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בעצמו רשאי ובלבד שיכוין במחשבתו קודם שעת ההדלקה [כג] שאינו רוצה לצאת בשל אשתו וממילא לית כאן משום ברכה לבטלה דכיון שאינו רוצה לצאת בהדלקתה חל חיוב הדלקה עליה:

(טז) וכן נוהגין - וכן סתמו [כד] הרבה אחרונים. ויש מן הפוסקים [כה] שסוברין אחרי דחז"ל פטרוהו ע"י הדלקת אשתו לא כל כמיניה לומר איני רוצה לצאת בשל אשתי וידליק [כו] בלא ברכה. והנה אף דודאי אין למחות ביד הנוהגין לברך אחרי דהרבה אחרונים הסכימו לברך מ"מ טוב יותר [כז] להדר לשמוע הברכות מפני אחר ויענה אמן [ויכוין לצאת בהן] וידליק נרותיו או יראה לשער להדליק נרותיו ולברך עליהן זמן מה קודם שמדלקת אשתו בביתו דהיינו שהיא מדלקת אחר מערב כמנהג העולם והוא ידליק קודם מערב: